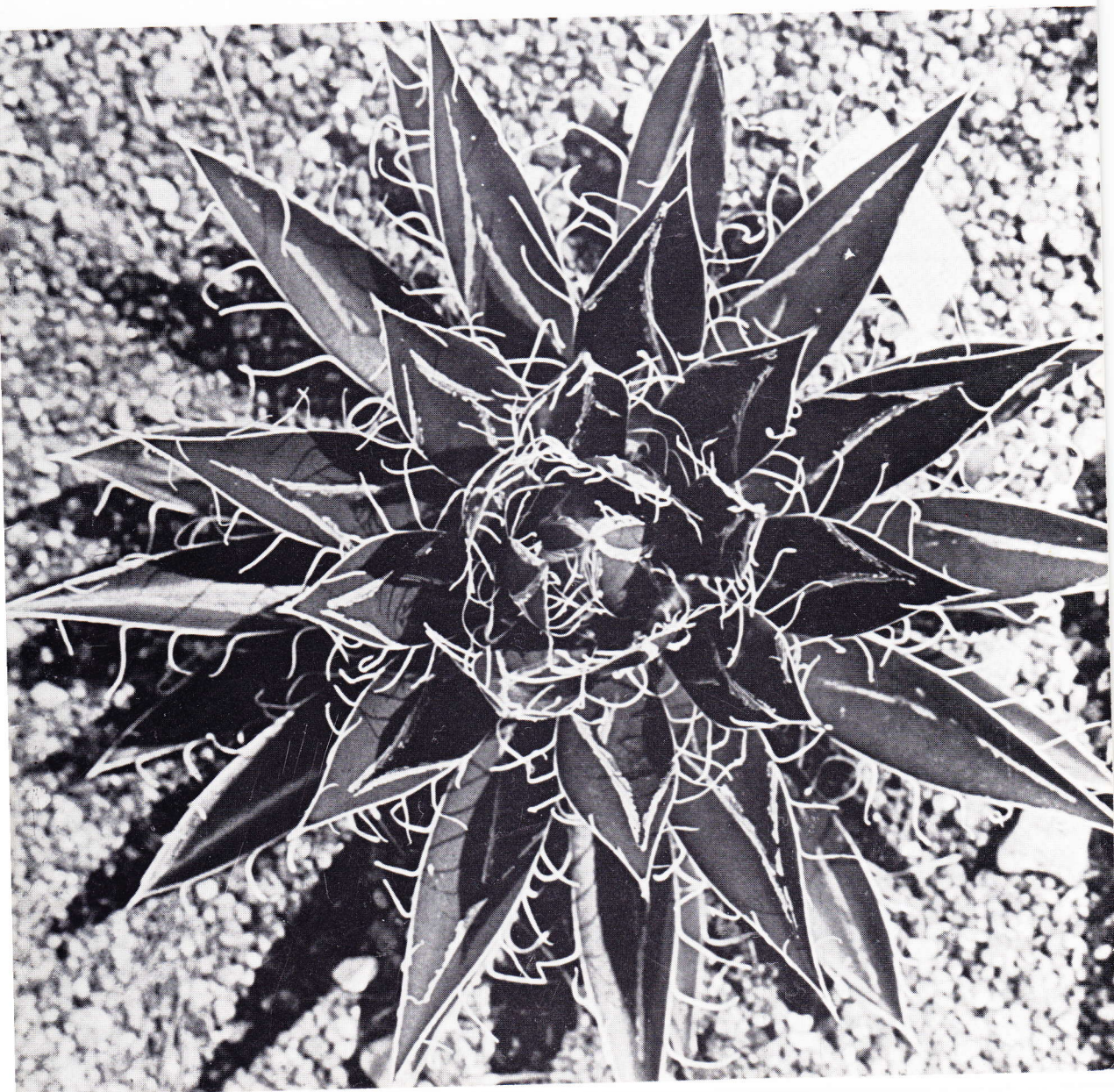

KAKTUS

OKTOBER 1976

ÅRG. 11 - NR. 4

KAKTUS

udkommer 4 gange årligt i januar, april, juli og oktober
som medlemsblad for Nordisk Kaktus Selskab.

Redaktion: Kjeld Christiansen, Møllebakken 1, 3400 Hillerød.

Annoncer: Peter Claes Rundblad, Præstehusene 33, 2620 Albertslund.

Tryk: C. Nordlundes Bogtrykkeri, 3400 Hillerød.

Selskabets regnskabsår er fra 1. januar til 31. december. Årskontingent 60 kr. Alle henvendelser vedrørende medlemsskab og adresseændringer bedes rettet til kassereren, Otto Forum Sørensen, Viemosebro 14, 2700 Brønshøj. Giro-nr. 6 57 87 13.

Terminer for indlevering af annoncer og artikler:

Termine für Anzeigen und Artikel:

Terms for ads and articles:

15. februar, 15. maj, 15. august, 15. november

Annoncepris: $\frac{1}{4}$ side 150 d.kr. – Preise für Anzeigen: $\frac{1}{4}$ Seite 150 d.kr. – Price for ads:
 $\frac{1}{4}$ page 150 d.kr.

Selskabets styrelse:

Formand: Frans Laursen, Midtjyllands Landbo- og Husholdningsskole, 7200 Grindsted, telf. (05) 32 05 02.

Næstformand: Ebbe Skov, Abigaelsvej 18, 2. sal, 5000 Odense.

Sekretær: Finn Ålbæk Madsen, Langedamsvej 11, 5500 Middelfart, telf. (09) 41 28 56.

Kasserer: Otto Forum Sørensen, Viemosebro 14, 2700 Brønshøj, tlf. (02) 94 61 74.

Bibliotekar: Peter Brandt Pedersen, Tårnbygårdsvej 20, 2770 Kastrup, telf. (01) 51 66 06.

Redaktør: Kjeld Christiansen, Møllebakken 1, 3400 Hillerød, telf. (03) 26 21 09.

Redaktionsmedlemmer:

Peter Claes Rundblad, Torbenfeldvej 10, 2700 Brønshøj, telf. (01) 28 25 78.

Cees Rijk van Ravens, Karisveien 122, 2013 Skjetten, Norge.

H. Keil, Dansk Forsamlingshus, Ny Bjernt, 2381 Neuberend/Schleswig, Westdeutschland.

Kredsrepræsentanter:

Østjylland: Roar Nielsen, Søndervangen 13, 8260 Viby.

Fyn: Ebbe Dreyer Skov, Abigaelsvej 18, 2. sal, 5000 Odense.

Sjælland: Poul Erik Hansen, Thorsgade 26 B, 2. th., 2200 Kbh. N.

Slesvig: H. J. Müller, 2380 Slesvig, Melkstedtdiek 9.

Norge: Cees Rijk van Ravens, Karisveien 122, 2013 Skjetten, Norge.

Forsidebilledet: *Agave filifera* Salm, hjemmehørende i Mexico (Pachuca, Hidalgo, San Luis Potosi). Kan opnå en diameter på 65 cm med mange, 20–25 cm lange og blankt grønne blade med 2–3 hvide linjer og lyse bladrande med 5–6 lange fibre. Planten er fotograferet af Vagn Thomsen, Klarup, og er omtalt i hans artikel »Langs en sydmur« inde i bladet.

Natur og kultur - 3

Cees Rijk van Ravens

I en syklus avstemt etter årstidene, gjennomgår kaktus tre viktige faser; blomstringstiden, vekstperioden og en hvilefase.

Vi opplever nok blomstringstiden som den mest fengslende av disse tre. En kan observere at mange kaktus blomstrer i en slags »overgangstid«, mellom hvilefasen og vekstperioden. Andre arter viser å ha en blomstringstid som faller sammen med vekstperioden, utpå sommeren, og iblant ennå senere, på slutten av denne. En absolutt betingelse for naturlig vekst og blomstring er hvilefasen. Denne tilstand inntreffer, på de naturlige voksesteder, på en tid på året som vanligvis er preget av tørke og relativt lave temperaturer – altså på vinteren! Det sier seg selv, at vi er nødt til å ta hensyn, og, å erkjenne hvilefasen som minst like viktig som de to førstnevnte.

Når vi ser på den geografiske utbredelsen av familien Cactaceae – slik denne grafisk er anskueliggjort i fig. 1 – da er det innlysende at høyst forskjellige forhold gjør seg gjeldende i et område som omfatter storparten av det amerikanske kontinent. Her har vi jo halvørkener, stepper og savanner m.m. – hver for seg med karakteristisk vegetasjon og klima! Og innenfor de enkelte områder gjør lokale- og mikro-klimatiske forhold seg gjeldende, og en rekke andre faktorer kan dertil også virke selekterende – noe som resulterer i at kaktus forekommer på bestemte lokaliteter, mens de på steder like i nærheten åpenbart ikke finner livsbetingelser. Her kan økologiske momenter ha innvirkning såvel som jordbunnsforholdene og selve topografien. Ifølge Dirk van Vliet finner en sjelden kaktus på de utstrakte gressletter på Pampas i Argentina. De få *Notoctatus* for eks., som kan ha »forvillet« seg mellom gresset, vil før eller senere bli tatt av kveg. Men, der terrenget hever seg en smule over sletten, og hvor noen bergknauser stikker opp, vil sjansene for å støte på kaktus stige med 99 %. (van Vliet fant helt nye arter på slike lokaliteter).

Noe som ikke fremgår av kartet, er at arts- og slekts-forekomstene naturlig nok er meget beskjedne ute i periferien, mot syd og nord. Men også i selve tropebeltet rundt ekvator, avtar til en viss grad forekomstene, både i antall og mangfoldighet. Ellers fremgår det tydelig, at kaktus ikke finnes i de store Brasilianske regnskogene. Disse skogene blir forøvrig regnet blant de mest truede områder i verden i dag. I en kontinuerlig prosess veltes trærne mens armeer av maskiner pløyer jorden i et tempo på 50–60 mål i minuttet. Man har beregnet, at viss ikke denne »utviklingen« stanses i tide, så vil disse regnskogene være forsvunnet rundt år 2000 . . !

De egentlige hoved-områder finner en omkring vendekretsene, der er arts- og slekts-forekomstene mest tallrike. Også innenfor disse områder støter en på vidt forskjellige klima-typer – iblant på avstander som ligger overraskende nær opp til hverandre, grunnet varierende terrenghøyder m.m. Her er områder med minimale årlige nedbørmengder og hvor regnet iblant uteblir fullstendig. I andre regioner kan den årlige nedbørmengde komme opp i tall tilsvarende steder i nord. Imidlertid er disse mengder ikke noenlunde jevnt fordelt over hele året – som her – men slår ned i noen korte perioder på noen uker eller et par måneder, mens det resten av året så å si er tørt. Det foreligger reisebeskrivelser fra kaktusjegere som har hatt store fremkomstproblemer i deler av Sør-amerika. De enkelte regnbyger er der voldsomt kraftige og vannmassene skyller ofte vekk bruer, deler av jernbanelinjer og veier.

Vi skal her forsøke å formidle videre noen av de karakteristiske trekk i en av primær-områdene for kaktus – nemlig i deler av Peru, Bolivia og Argentina, hvor bl. a. Walther Rausch, Buining og van Vliet adskillige ganger har vært på leting etter kaktus. De påpeker at Andesfjellene virker som en enorm nord-sydgående barriere for luftmasser og nedbør. På vestsiden, mot stillehavet, har en de så å

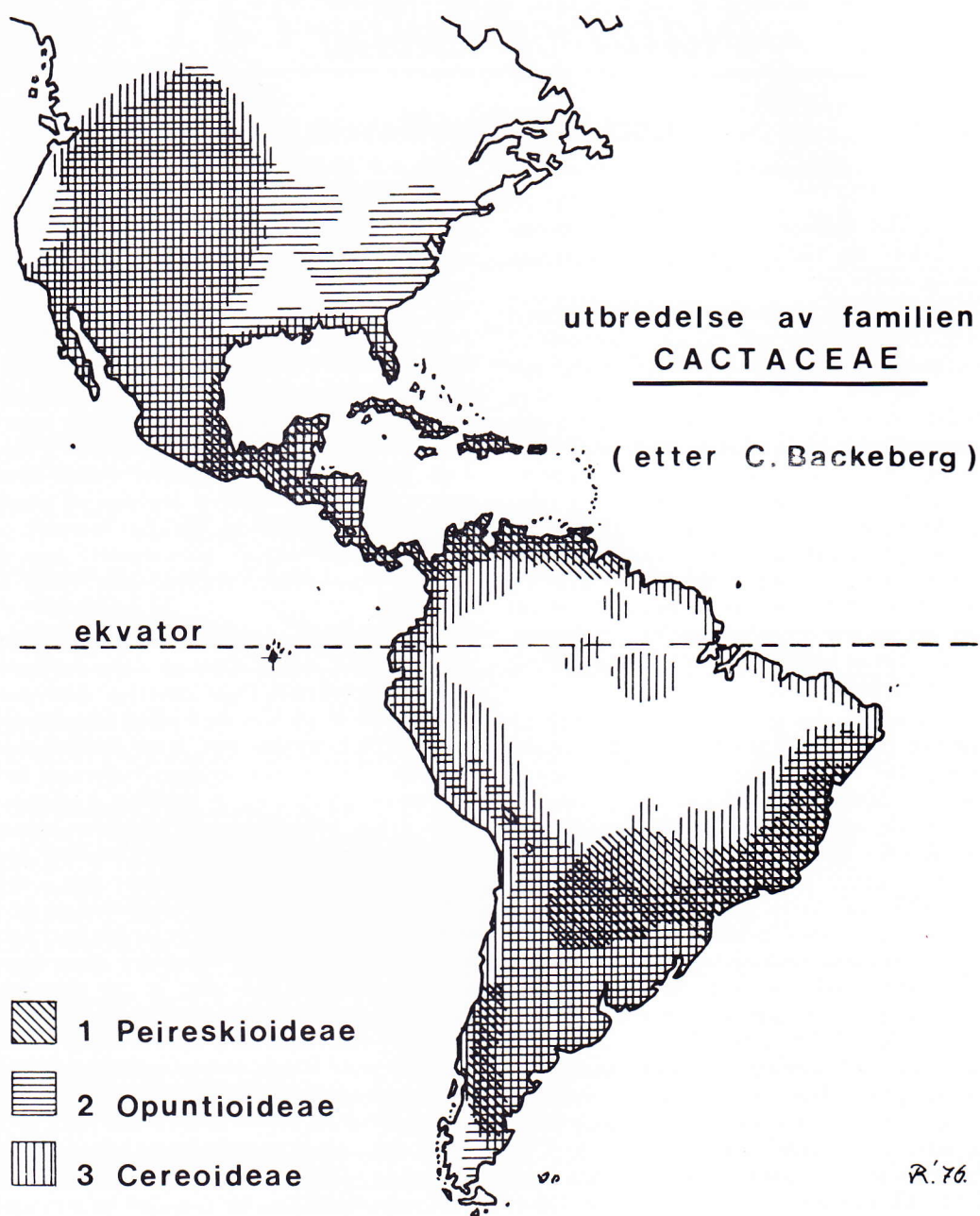

Fig. 1. Utbredelsen av kaktusfamilien, med forskjellig inskravering, for hver av de tre underfamiliene: Peireskioideae, Opuntioideae, Cereoideae.

si vegetasjonsløse kystfjellene og ørkenen. På østsiden er det helt andre forhold, med »frodig« vegetasjon. Dette sies å henge sammen med sky-dannelsen rundt fjelltoppene, noe som utpå våren og sommeren inntreffer daglig, som regel rundt middagstid. Dette resulterer i ganske moderate dagstemperaturer. Alt etter høytiden, vil nedbør i form av sne, hagl eller regn, være alminnelig på ettermiddagen. Imidlertid vil luften klarne opp hver kveld og utstrålingen bevirker lave natt-temperaturer.

Rausch oppdaget en tidlig morgen Lobivia's på stor høyde, plantene var på skyggesiden dekket av et islag mens blomstene stod åpne på solsiden av disse kaktus. Når vinteren nærmer seg disse traktene, opphører denne sky-dannelsen og det er slutt på nedbør i lange tider. Solen stråler da hver vinterdag fra skyfri himmel, og, et for oss eiendommelig fenomen vil inntreffe; sneen som gjennom sommeren har lagt seg på fjellene, smelter og forsvinner fullstendig utpå vinteren!

I de østlige deler av Sør-amerika er det noe mere nedbør vinterstid. Tillandsia's som overalt vokser på trær og i telefon-tråder m.m., tyder forøvrig på en høy luftfuktighet. Men, generelt sett, må en kunne si at vintertiden i kaktuslandene er preget av relativt lave temperaturer og lite nedbør. Til gjengjeld blir det registrert svært mange sol-timer! Og p.g.a. den store vinkel som solen der danner mot horisonten midt på dagen, er temperatursvingningene mellom dag og natt langt mere markert enn her i Norden om vinteren. Utstrålingen bevirker at temperaturen synker sterkt om natten – iblandt nær opp til frysepunktet og en sjelden gang registreres frost, til og med i lavlandet! Dags-temperaturene kan bli relativt høye, opp til 20–25° C. – nærmest sommerlige etter våre begrep! Dette bevirker at jordsmonnet, stein og bergknauser magasinerer varme som langsomt blir frigitt om nettene. Målinger foretatt om natten på endel voksesteder ved luft-temperatur på omkring 0° C. – viste at temperaturen i selve jordsmonnet, rundt røttene, ofte var + 8/10° C. eller nennå høyere!

Når temperaturene om vinteren virkelig bli lave, da har kaktus forlenget avsluttet vekstperioden. Ved hjelp av respirasjonen har plantene i perioden forut mistet tildels betydelige væske mengder. De er mer eller mindre innkrumpet og mange arter er bare såvitt syn-

lige i jordskorpen. Dette at kaktus under naturlige forhold skrumper inn, er et synlig tegn på at de er i dvale- og kulde-resistente! Vann damper bort, men dette gjør naturligvis ikke de forskjellige stoffer som finnes oppløst i væsken i plantecellene.

Ergo, henimod vinteren stiger saltkonsentrasjonen, og dermed senkes frysepunktet for væsken i plantene! Allerede i 1934–1936 fant Arens, at konsentrasjonen av uorganiske salter også i selve celleveggene økte mot vinteren. Især skulle dette være tilfelle for de ytterliggende celler, i epidermis. Han oppdaget dertil at saltene i celleveggene, delvis kunne bli oppløst av dugg og regnvann, slik at visse mengder salt-ioner kan bli ført tilbake til jordsmonnet med dette vannet. Det siste er nok et lite sidesprang ... men, ellers så kan overstående forklare at selv varme-kjære kaktus kan tåle noen grader frost, uten å ville ta skade av det! Forøvrig er det ikke selve frosten som skader plantene, men opptiningen, især denne prosessen forløper hurtig.

Det vil være nærliggende å tro, at kombinasjonen av tørke og lave høst-temperaturen bevirke at kaktus avslutter vekstperioden og at plantene går inn i hvilefasen. Disse faktorer er imidlertid ikke de mest avgjørende ute i naturen, derimot selve dags-lengden!

Å berge kaktus »helskinnet« gjennom våre lange sol- og lys-fattige vintre, er naturligvis en oppgave som ikke bestandig kan sies å være problemfri. Til og med rutinerte kaktusdyrkere med årelang erfaring, vil iblant miste noen planter i februar–mars måned ...! Er man i besittelse av et veksthus med muligheter, til oppvarming, er utgangsposisjonen nok den mest gunstige. Men, vi formoder at størsteparten av selskapets medlemmer dyrker kaktus i vinduskarmen, eller også – på den milde tid av året – i koldbenk, i balkongkasser eller i et eller annet »improvisorium« snekret sammen av noen lekter og trukket med plastfolie. Og det sier seg selv at disse nødvendigvis må sørge for en passende innendørs vinteroppstillingsplass, for perioden oktober–mai – og at vinduskarmen i normalt oppvarmede rom ikke er egnet til vårt formål! Men, det finnes nok alltid en løsning!

I januar i år fikk vi anledning til å besøke Miroslav Voldan, en internasjonal kjent kaktusvenn og krets-formann av »KLUB KAKTUSARU PRAHA« (700 medlemmer) – og

dertil en av nøkkelpersonene i det Tsjekiske Kaktus Selskap (med 6000 medlemmer). Voldan har spesialisert seg på en del sjeldne slekter, hjemhørende i det sydlige av U.S.A. – det er få som makter å holde liv i disse miniaturlanter, men, hos Voldan blomstre de i syd-vendt vindu! Voldan beklaget seg over at han ikke kunne vise oss denne spesial-samling, dog vi fikk lov å kaste et blikk inn i værelset hvor hans lille datter lå og sov – med juletreet mellom sengen og vinteroppstillingsplassen ved vinduet! Forøvrig bor Voldan i øverste etasje i en moderne boligblokk, i utkanten av Prag, og vi ble »hilset velkommen« av endel virkelige store kaktus, på nestøverste repos i trappeoppgangen – planter som om sommeren står i

det fri på balkongen! Og denne lille beretning illustrerer, at også virkelige »proffer« tyr til improviserte vinter-oppstillingsplasser – vi kunne ha gitt flere lignende eksempler på dette! Så til alle som ennå ikke har kommet så langt; undersøk mulighetene, og la eventuelle hemninger falle bort! Og ta skikkelig fatt på den praktiske løsning av saken – det vil lønne seg! Men naturligvis er det alltid noen, som hverken har loft eller kjeller, og som har det trangt om plassen fra før. Derfor håper vi, at skissen i fig. 2 kan være til litt inspirasjon.

Vi avslutter her ved å fremheve noen av de vesentligste momenter i forbindelse med overvintring av kaktus. Imidlertid må vi gjøre

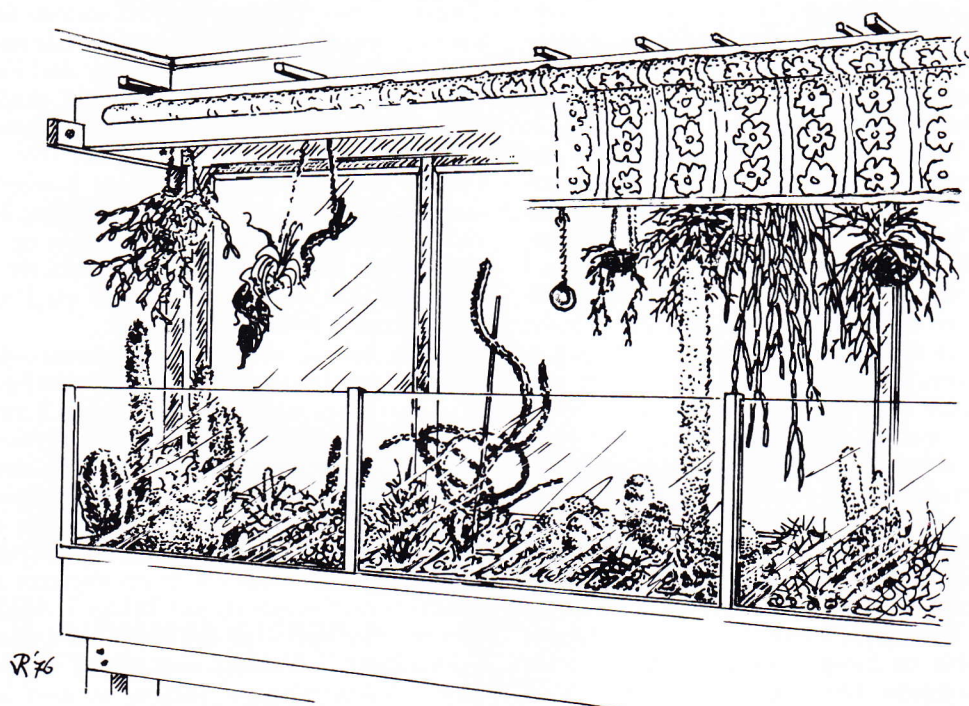

Fig. 2. I moderat oppvarmede rom – sovrom e.l. – kan en kaktussamling stilles opp i en 30 til 60 cm bred kasse plassert langsmed vinduene. På forsiden av kassen settes 30 til 50 cm høye glassruter opp. Avkjølet luft, som alltid stiger ned langs en vinduesrute, vil på denne måten fanges inn over plantene. Temperaturen mellom og like over plantene vil følgelig holde seg der noe lavere en i romet forøvrig. Med en rulle-gardin trukket ned foran – og varmen avslått for natten – vil temperaturforskjellene ytterligere bli markert. Når det er en radiator monteret på veggen under vinduene, må bunnen av kassen naturligvis bli skikkelig isolert, f. eks. med 5 cm tykk styropor plate. Temperaturene kan ved slik oppstilling forholde seg som følgende: Ute $\div 3^{\circ}$ om natten til $+ 5^{\circ}$ C om dagen. Romtemperatur $16-20^{\circ}$ C. Temperatur over plantene $12-16^{\circ}$ C.

oppmerksom på, at nedestående ikke uten videre gjelder for epiphytiske kaktus og mange av de andre sukkulentene.

1) AVHERDING: Å avherde kaktus skikkelig utover høsten er av aller største betydning for plantenes almene tilstand i hvilefasen. På slutten av sommeren, i august–september, øker vi tidsintervallene mellom hver vanning mens selve vannmengden gradvis minskes – gjødsling innstilles helt! I oktober–november vann vi i høyden 2–3 ganger, og helst slik at rothalsen holdes tørr. Det som plantene først og fremst trenger er luft, masser av frisk luft! Vent med å slå på varmen i veksthus til dette er absolutt påkrevd. Kaktus som om sommeren står ute, eller i koldbenk e.l., forblir ute men beskyttet mot regn. Selv om temperaturen skulle synke rundt 0° C. om natten, behøver en ikke engste seg. Men når varmeldingen varsler nattefrost, da må plantene naturligvis bli tatt inn. Dette høres kanskje litt »brutalt« ut, men, en bør selv være litt hård for da får en skikkelig avherdete kaktus som også vil vise seg motstandsdyktige igjennom hele vinteren!

2) TEMPERATUR: Det har ikke meget for seg å forsøke å holde jevn temperatur på vinter-oppstillingsplassen. Jevn temperatur og stillestående luft kan være skadelig på lengere sikt. Det mest gagnlige for plantene er temperaturer som svinger mellom dag og natt: minimum + 5° og maksimum 15° C. Husk å lufte på frostfrie dager!

3) LYS-DAGSLENGDEN: Plantene oppstilles så lyst som mulig. I kjelleren, eller på andre steder hvor dagslyset ikke trenger inn, er det fordelaktig å få installert et eller flere lysstofrør, 30–50 cm. over plantene. De såkalte vekstbestrålere som »Gro-Lux« fra Sylvania, eller »OSRAM L. FLUORA« egner seg ypperlig og kan settes inn i vanlig lysrør-armatur. Ved kunstig belysning – eller tilleggsbelysning – kan en holde seg til følgende normer for dagslengden: november 10 timer, desember–januar 8 timer, februar 10 timer, mars–april 12 timer.

4) FUKTIGHET: Fra og med desember og ut i mars vannes ikke, plantene holdes tørre. D. v. s. at en ytterst minimal fuktighet, aller nederst i pottene, ikke skader såfremt temperaturen blir holdt under 15° C. Dette vil forhindre fullstendig intorking av de ytterste fine, tynne røttene. Engang iblant kan vi med vannforstøver legge »tåke« over plantene, dog uten at plantelegemet bli vått! Spesielle hensyn bør utvises med podete kaktus og unge frøplanter. Disse kan trenge litt mere fuktighet. Og frøplanter, som er mindre en ett år gamle, kan oppstilles varmere, gis litt vann nu og da, og mens de er oppstillet meget lyst – eventuelt med lysstofrør montert ca. 15–20 cm. over plantene. Forøvrig henviser vi til artikkelen »VINTERBESKJEFTIGELSER?«, »Kaktus«, årg. 11, Nr. 1 – jan. '76, side 16.

Cees Rijk van Ravens,
Karissveien 122,
2013-Skjeften, Norge.

Euphorbiaceae

Lægeplanter og trolldomsurter

Folkemedisin er et særdeles spændende emne, ikke mindst den del, der omhandler brugen af planter som sygdomsmodgifte. Brugen af medicinplanter er en skik, der er så gammel og så udbredt som menneskeheden selv, og ved forsøgs-fejl metoden har man faktisk fundet frem til virksomme medicin-planter. Et velkendt eksempel er kinatræets bark, der kan anvendes som middel mod feber.

De mange kræftformer stod folkemedicinen hjælpeløs overfor, skønt det ikke har skortet

på forsøg på bekæmpelse af disse onder. Forskeren J. L. Hartwell har forfattet en stor oversigt over de planter som i tidens løb har været brugt (og som undertiden stadig bruges) som middel mod kræft (1). Blandt de mange planteslægter han har nævnt, er *Euphorbiaceae* repræsenteret med 153 forskellige planter, og af disse er mange sukkulenter, som optræder i vore samlinger. Jeg vil i det følgende nævne nogle eksempler.

Det danske navn for euphorbia er vortemælk,

og det er interessant at konstatere, at den hvide mælkesaft har fundet anvendelse som vortemiddel i så forskellige lokaliteter som Sydamerika, Afrika og Australien, ja, faktisk i hele slægtens udbredelsesområde. Når euphorbier anvendtes mod alvorligere kræftformer, brugte man ligeledes den friske eller indtørrede plantesaft, eller man lavede et afkog af planterne som patienten fik at drikke. Med ondt skal ondt fordrives. Euphorbiaernes giftighed har sikkert hjulpet en hel del patienter af med alle yderligere kvaler. I Indien, Pakistan, Indonesien og på Ceylon har man brugt *E. antiquorum*-saft som infusion mod mavesvulster og hårdhed i milt og lever. Især i Pakistan var denne plante et almindeligt lægemiddel i husholdningen. *E. nerifolia* og *E. nivulia* har været anvendt som *E. antiquorum* i samme lande. Mod vorter foretrak man her *E. royleana*. Undertiden tilberedte man midlet ved at varme saften med salt.

På Antillerne er tørret saft fra *E. lactea* et populært middel mod vorter og ligtorne, og mælkesaften fra Christi tornekrone er så sent som 1960 fundet anvendt som anti-vortemiddel i Australien, New South Wales.

De afrikanske befolkninger har tilsyneladende været storforbrugere af euphorbier, og i folke-medicinen anvendes de stadig i nutiden, f. eks. er *E. bupleurifolia* fundet anvendt mod hudkræft af stammerne i Sydafrika endnu i 1961. *E. candelabrum* brugtes som middel mod øjensvulster, men både den og *E. gorgonis*, *E. grandidens*, *E. ingens*, *E. resinifera*, og *E. pugniformis* har været anvendt mod vorter, hudkræft og indvendige svulster. *E. abyssinica* anvendes stadig i Østafrika mod ligtorne og vorter.

Virkningerne af disse planter som midler mod kræft har næppe været store, så vist som de midler, der i den moderne lægevidenskab er anvendt med størst held er operative indgreb og røntgenbestråling. Men trods alt har euphorbiernes store udbredelse som anti-kræftmidler over så store dele af kloden rejst håb om, at der alligevel skulle være noget om snakken. Nutidens lægevidenskab har faktisk også haft held til at isolere et stof fra euphorbiernes mælkesaft, som synes at være virksomt overfor kræftceller (2). Stoffet kaldes ingenol dibenzoat, og ekstraheres fra planterne ved hjælp af alkohol og vand. Endnu ved man ikke nøjagtig, hvad der gør stoffet aktivt, men det

synes især at virke på leukæmiske celler. Endnu er stoffet kun afprøvet på forsøgsdyr, og det behøver derfor strengt taget ikke at have den ringeste virkning på humane kræftlidelser, men man har jo lov til at være optimistiske.

Private eksperimenter med vortemælksplanter som lægemidler bør frarådes. Mælkesaften er giftig. Det er velkendt, at man kan få udslet ved berøring, men det er kun det mindst ubehagelige. Mælkesaft i øjnene kan forårsage varige ændringer af hornhinden med deraf følgende blindhed, man kender eksempler på dødsfald forårsaget af indtagelse af saften. Tidligere høstede man euphorbiasaft, idet man ridsede planterne, lod saften tørre ind, og skrabe de tørrede flager af. Herunder var det nødvendigt at beskytte næse og mund. Indåndede man de støvfine flager af saft var følgerne: slimhindeirritation, diarré, opkastninger, kramper og døden. Og man skal ikke gøre regning på nogen effektiv modgift. Herhjemme er set forgiftninger hos børn, forårsaget af den almindelige *Euphorbia helioscopia* L. (3).

Euphorbiaceae har også været anvendt til mere praktiske formål. F. eks. har man i de afrikanske lande brugt de tykkodede planter ved fiskefangst: man bandt planterne i knipper, sårede dem, og kastede dem i vandet, hvor den giftige saft bedøvede fiskene. Præparater fra *Euphorbia* har også været tilsat skibsmaling, idet man mente, de ville hindre bevoksning af alger og småkrebs på skibe under vandlinien.

En nærmere gennemgang af alle euphorbiaceae muligheder ville nok stille lovlig store krav til læsernes tålmodighed. Lad det være nok for denne gang.

Hanna E. Hansen,
Limfjordsvej 1,
2720 Vanløse.

Litteraturliste:

- 1) J. L. Hartwell, Lloydia 32 (1969) p. 157-76.
- 2) S. Morris Kupchan, I. Uchida, A. R. Brancman, R. G. Dailey, B. Yu Fei: Antileukemic principles isolated from Euphorbiaceae plants. Science 191 (1976) p. 571-72.
- 3) Otto Lindemark: Vore Giftige Blomsterplanter. Spektrum 1963.

Vi samlers på Sulko- rebutier

Sulcorebutia krugeri (Cardenas) Ritter.

Omkring 1930 fandt den til Bolivia udvandrede landmand Steinbach en plante, som af professor Werdermann blev beskrevet som *Rebutia steinbachii* Werdermann. Ingen kunne dengang vide, hvilken berigelse af kaktusverdenen der hermed var åbnet for. Siden Backeberg i 1951 oprettede slægten *Sulcorebutia* er der blevet beskrevet 43 arter og 14 varieteter. *Sulcorebutierne* hører vel i dag til nogle af de mest populære arter i vore samlinger, idet deres blomsterfarver, deres blomstervillighed og forholdsvis lette pleje virker tiltrækkende på de fleste, der ser dem. Den, som for første gang ser et større antal *Sulcorebutier* i fuldt flor, vil have svært ved at løsrive sig fra dem, og snart opstår ønsket om at have en del af disse planter i samlingen. For specialsamlere er der også gode muligheder i slægten, idet den, hvad tornedragt angår, spænder fra *S. steinbachii*s kraftige (hos varieteten horrida endnu kraftigere) til *S. tarantensis* v. *minimas* sirlige tætsiddende torne. Blomsterfarverne går fra magenta over alle afskygninger af rødt til orange og gul og toner af gult. Da også epidermis (vækstpunkt) og tornenes farver er meget varierede frembyder selv ikke blomstrende *Sulcorebutier* et broget billede.

Botanikere og især systematikere har derfor foretaget en omfattende katalogisering af de mange navne, idet spørgsmålet om slægtsdefinition endnu er en ikke helt afklaret sag. Fra tid til anden bliver de betragtet som *Rebutier*, *Lobiviaer* eller *Weingartiaer* eller som overgangsformer deraf. For nylig har Brandt erklæret slægten *Weingartia* som synonym og overført alle *Weingartiaer* til slægten *Sulcorebutia*. (»Der Frankfurter Kakteenfreund« 3-8, 3, Juli 1976).

For almindelige kaktusentusiaster er det svært, når man ønsker at få sine *Sulcorebutier* rigtigt bestemt. Grunden dertil skal ofte søges i den kendsgerning, at almindelige samlere dels ikke kender originalbeskrivelser, dels nærer en til tider alt for stor tillid til det navn, der står på etiketten ved køb. Dette bekymrer de fleste kaktusliebhavere sig også mindre om, da de i første række kun er interesseret i planten som sådan. Et sådan standpunkt er også ganske acceptabelt så længe man ikke tænker på at opformere planten med salg eller lignende for øje, eller har ambitioner om et mere tilbunds-gående studium af slægten.

Efter de indtil nu kendte beskrivelser findes *Sulcorebutier* kun i Bolivia, og der kun i departementerne Cochabamba, Chuquisaca, Santa

Cruz og Tarija. Hovedudbredelsen ligger i Cochabamba og der som de andre steder kun i bjergområder.

Som ved så mange andre kaktusslægter er kulturen ganske problemfri, når blot man har sat sig ind i vækstbetingelserne på lokaliteten. Eftersom de er bjergplanter har de brug for sol og frisk luft. De vokser i en stenet og meget hurtig vandgennemtrængelig jord og har med en undtagelse alle pælerødder. Med hensyn til lysintensitet må vi i Europa være klar over, at vi aldrig her kan nå hjemlandets niveau. Den bedste metode for en god kultur er at dyrke dem rodægte i tilstrækkelig dybe pletter i et stenet og veldrænet gromedium. De dyrkes ofte sammen med Lobiviaer og Rebutiaer, som jo stiller næsten de samme krav for en vellykket kultur.

Sulcorebutiaer er ikke vinterhårde; de ønsker en kølig men absolut frostfri vinterhvile. Fra forår til efterår må man tage hensyn til deres enorme behov for lys. De egner sig derfor ikke for vindueskarmskultur, medmindre man da ikke har noget imod manglende blomstring, svage torne og en almen deformering. Ved kultur i mistbænk, på balkon og i drivhus skal man sørge for tilstrækkelig udluftning for at undgå forbrændinger. Ligeledes bør man være sparsom med kunstgødning, idet en »velnæret« Sulcorebutia ser noget atypisk ud.

Mindre plasticpletter (5 x 5) egner sig udmærket til kuvøse for Sulcorebutia stiklinger. Når pæleroden vokser til, går man over til en dybere plette og tilpasser vandingen derefter. Det er klogt at anvende en meget stenet jord om rodhalsen og den øvre del af pæleroden for at undgå råd. Man kan naturligvis også dyrke dem som podede planter. Men det er nu et

spørgsmål om især ældre Sulcorebutiaer ser typiske ud ved en sådan kultur. Podningen bør kun være en overgang, indtil planten er blevet så stor, at det kan forsvares at skære den af og starte den som rodægte, eller man kan anvende podning som en let måde at formere en plante, som ikke er helt let fra frø. Hvis man ønsker en varig podning, er *Eriocereus jusbertyi* det bedste underlag, idet den både giver en fin tornedragt og blomstring. Formering ved aflæggere og sideskud er ganske problemfri. Desværre er frøformerings ikke alt for lønnende, især ikke når det drejer sig om købt frø, hvor spireevnen ofte er meget ringe. Men er spiringen sket, så er frøplanterne egentlig ret robuste. Dog gør man klogt i ikke at prikke for tidligt for ikke at beskadige rødderne unødvendigt. Hvis man anvender eget frø, bør man absolut være sikker på at en krydsning ikke har fundet sted i samlingen, eftersom denne smukke slægt fortjener at blive videre udbredt i ren form.

En samling af Sulcorebutiaer giver kaktussamleren mange muligheder. Gennem formering giver den muligheder for bytte og kontakt med andre samlere. Først og fremmest er det dog smukke planter, et herligt stykke natur, hvad enten man er samler og betragter dem som »perler blandt kaktus«, eller man er fagbotaniker og ser dem som studieobjekt i systematikken. Under disse betragtninger skal denne, min lille artikel, betragtes.

Karl-Heinz Brinkmann,
Weissenburger Str. 15,
4670 Lünen - Süd,
Vesttyskland.

Oversættelse: Peter Brandt Pedersen.

Lidt om en af mine favoritter

LOBIVIA

Lobivia er for mig at se en dejlig slægt med skønne planter og smukke blomster, som er værd at stifte nærmere bekendtskab med.

Der har jo i tidens løb været forskellige opfattelser af, hvor Lobivia skal placeres, og det kan da også undre mig, at de meget forskellige planter er samlet i én slægt.

Ikke mindst blomsterne med de mange spraglede farver og de forskellige nuancer for den samme art kunne nok få én til at tro, at der er sket en del krydsning i tidens løb.

F.eks. skulle natblomstrende Lobivier jo være udskilt i slægten Acantholobivia. Det lyder meget fornuftigt, men man kan da også se

flere Lobivia blomstre om natten, f.eks. *Lobivia wrightiana* fotograferet en aften kl. 21. Den har en skøn, meget langrøret rosa blomst, som åbner sig flere gange i modsætning til f.eks. *Lobivia jajoiana*, *fatatimensis* og andre, hvis blomst ofte kun ses åben i få timer midt på dagen, eller *L. shafteri*, som med sin meget lange og brede blomst minder meget om en *Pseudolobivia aurea*.

Der er vel nok ingen tvivl om, at Lobivia er svær at placere, og for mig vil det altid være en blanding af Rebutia over Mediolobivia til Echinopsis.

For nybegyndere synes jeg ikke, der er noget at være bange for. Disse planter er ikke vanskelige i kultur. Dog har jeg bemærket, at jeg får rigere blomstring ved megen sol og ved ikke for tidlig vanding om foråret, da planterne derved kan få ødelagt rodnettet og derefter gerne smider knopperne.

Det er selvfølgelig ikke kun Lobivia, som kan fascinere én. Der er jo mange dejlige planter inden for alle slægter.

Når jeg sidder i drivhuset og filosoferer over, hvad det er, der gør, at man samler kaktus, at jeg stadig køber nye planter, selv om pladsen er knap, så er det meget svært at komme med et klart svar. Når jeg tænker tilbage på den tid, som er gået, siden jeg købte min første kaktus, må jeg sige, at det nok er de mange små oplevelser i forening, som gør, at man holder fast. Kender nogen den glæde og forventning det er at opdage en kop i en plante, som måske har været i samlingen i årevis, og som man ikke har navnet på, og hver dag følge udviklingen og tænke: Hvad mod det bliver. Bare den nu ikke falder af. Hvad farve får den? Eller at opdage, at frøet i frøskålen har spiret, at kunne forære en plante til én, som bliver glad for den? Eller bare det at komme træt hjem fra dagens arbejde og lige skal ned for at se, hvad der er sket i dagens løb.

For mig vil det altid være en oplevelse at betragte en almindelig Echinopsis, selv om jeg har set den så tit. Men det vigtigste er vel nok glæden ved at dele oplevelsen med andre. For hvad er der ved at glæde sig over noget, hvis man ikke har nogen at dele glæden med. Jeg har før set en gammel kaktussamler lade sine kaktus dø, bare fordi han ikke måtte være med mere.

Hvad var der f.eks. ved at lave en udstilling, hvis der ikke var nogen, som gad se den? Ja,

Lobivia wrightiana Backbg.

og nu, jeg er ved det. Hvad glæde er der ved at lave et arrangement i foreningen, hvis der næsten ingen kommer? Når jeg tænker på den sidste tur, vi havde her fra Fyn til det jyske, hvor vi besøgte gartner Mathiesen i Røde Kro, og hvor vi havde et dejligt stort udvalg i gode planter, og vort efterfølgende besøg hos Rigmor og Arne Pedersen i Lunderskov, hvor vi så deres dejlige samling og drak kaffe i deres hyggelige stuer, så forstår jeg ikke, at der kun var fem fynboer med.

Hvis aktiviteten i fynsgruppen skal opretholdes og forbedres, må medlemmerne møde op. Også dem, som vi aldrig har set. Hvorfor kommer I ikke? Det er for jeres skyld, vi har mødemødelser med bladet. I den forbindelse har jeg en efterlysning af savnede personer.

Nye og gamle medlemmer med lyst til en snak i mit drivhus er altid velkomne.

Kaj Christiansen,
Rugårdsvej 172,
5000 Odense.

For nogen tid siden gennemlevet en udvi hvor han har en sam Frank, Brøndby Stra for en halv snes år s få planter i vindues pladsen til planterne blev samlingen flytt pladsen for trang, og I dag har han ogsa billederne. Det er gæ meget, hvor megen pl samling er vidtspænd også en meget stor o findes arter, som me har han en del palm han podning af plant Det er en meget int planter. Men hvor v noget mere plads me ret. Vi fik mange bill omgang at vise dette

Øverst til
Et udsnit
mange pl

Nederst t
Lars Fran
planter er
tæt. Her
af dem.

Øverst til
Et meget
plar af Bo
H. B. & F

Nederst t
En del af
mange, st
planter.

plantesamling af format

Tekst og foto: Kjeld Christiansen

Flagde vi besøg hos en kaktussamler, som har
ing med sine planter fra det helt små til nu,
g på flere tusinde planter. Besøget gjaldt Lars
d. Han begyndte at interessere sig for kaktus
en. Starten var, som sagt, beskeden med nogle
rmen. Senere blev det nødvendigt at udvide
med en overdækket altan, og for fire år siden
ud i et stort drivhus. Men også her blev
an udvidede med en stor vinterhave året efter.
pladsmangel, som det kan ses på nogle af
Lars Frank, som det er gået mange andre. Lige
ls, man har, er det altid for lidt. – Lars Franks
de. Den omfatter mange arter af kaktus, men
fin gruppe af andre sukkulenter, hvorimellem
t sjældent ses i private samlinger. Derudover
og enkelte orkideer. En særlig interesse viser
ne og her da især monstrøse og cristate former.
essant samling med masser af fine og sjældne
e det dog pynte på samlingen, hvis der var
m planterne, så hver enkelt kom bedre til sin
er af enkeltplanter, men må nøjes med i denne
dvalg.

enstre:
drivhusets
er.

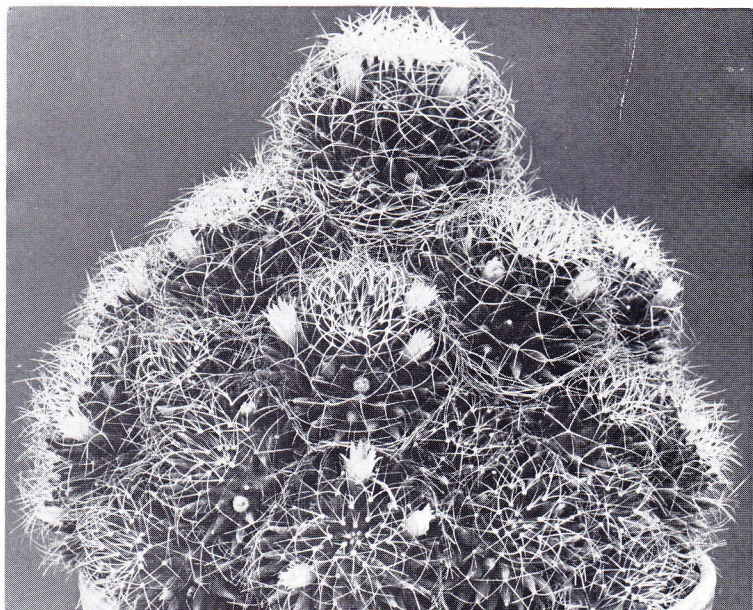
enstre:
pode
ange og står
es kun en del

øjre:
ekt eksem-
ax ellipticum

øjre:
interhavens
og flotte

Kender du den ?

Vort billede viser denne gang en plante, som er hjemmehørende i Queretaro, Mexico. De planter, man normalt ser i handelen, er meget mindre, oftest kun med et enkelt hoved, der da kan være fra 5–7 cm tykt. Billedet viser en gammel plante, som står i en 25 cm potte, og med sin friskt grønne farve næsten dækket af lysegule, tynde, op til 3 cm lange og bløde torne kan den godt lede beskuerens tanke hen på en fuglerede, når den ses fra oven. Blomsterne er små og hvide, men bliver ved med at komme gennem hele vækstperioden.

Mener læserne at have navnet på ovenstående plante, kan man deltage i konkurrencen ved at sende et par ord med plantens navn til Kjeld Christiansen, Møllebakken 1, 3400 Hillerød. Et par ord om, hvad man synes bedst om i dette nummer af »KAKTUS«, vil vi være glade for at få med i samme skynding, ligesom eventuelle ønsker om emner til kommende numre af bladet vil blive værdsat. Vi gør, hvad vi kan for at efterkomme de indsendte ønsker.

Som sædvanlig vil der blive trukket lod om en bogpræmie blandt de indsendte rigtige løsninger.

Der var virkelig konkurrence om den rigtige løsning på opgaven i bladets juli-udgave. Kun

to havde rigtigt svar, og vi burde nok præmiere dem begge, men vi har altså kun én bog til rådighed og måtte trække lod. Vinder blev Ib S. Holm, Bellisvej 22, Viborg. Begge havde svaret, at plantens navn er *Turbinicarpus lophophoroides*, og det må antages som rigtigt svar, selv om flere forfattere mener, at planten rettelig skulle hedde *Toumeyia lophophoroides*. Det er bemærkelsesværdigt, at mange indsendere som svar havde *Thelocactus hexaedrophorus*, som dog er en meget større plante, idet den kan blive op til 15 cm tyk og høj. Man må have overset, at der i vor beskrivelse stod, at planten hører til dværgene inden for familien og kun kan opnå en størrelse af 2,5–5 cm. Konkurrenceplanten var i øvrigt fotograferet af undertegnede i egen samling.

Red.

Lidt om Uebelmannia

Fra Eddie Waras, Sao Paulo, Brasilien, har vi modtaget følgende indlæg. Han skriver selv, at det er lidt løst og fast om slægten Uebelmannia:

De kendte findesteder af de kendte arter ligger allesammen i den centrale del af staten Minas Gerais, alle steder temmelig tæt ved byen Diamantina. Højden over havet varierer fra omkring 1200 til 1000 meter.

I nogle måneder af året er regnmængden meget stor, og planterne bliver udsat for regnskyl regelmæssigt hver dag, medens der på andre tider af året er udpræget tørke. Dog er det sådan, at findestedernes højde over havet gør, at planterne også i tørketiden får en del »tåge« om natten. Det vil sige, at de kun sjældent bliver udsat for komplet tørke over længere tidsrum. Jeg tror, at særlig arterne, som gror tættest ved byen Diamantina, højest over havet, er de arter, som får mest fugtighed, idet højden over havet her er 1200 meter, eller måske lidt mere.

Arterne omkring Diamantina findes først og fremmest på flade klipper, men også i klippespalter, små plateauer, hvor humus samler sig. Det drejer sig først og fremmest om arterne *pectinifera*, *pseudo-pectinifera*, eller kaldet *pectinifera* var. *elegans*, og *warasii* og dens variant *aurea*. Disse arter gror stort set vest for Diamantina.

De findes direkte udsat for sol i lidt eller ingen humus, eller mellem græs og småbuske. Den enkelte art kan derfor falde meget forskellig ud, eftersom forholdene er på dens grosted.

Øst-nordøst for Diamantina findes arterne *gummifera*, *meninensis*, *meninensis-rubra* og *buiningii* samt nogle varianter deraf. Disse arter gror alle i løst kvartssand, som man kunne sammenligne med løst, groft kogsalt hvad udseende angår. I vekslende dybde under dette kvartssand er der sort humus, hvor planternes lange rødder søger ned.

Jeg tror, at det materiale, Uebelmannia gror i, ikke kommer over 5.2–5.5 surhedsgrad. Det vil sige, at planterne gror i meget surt materiale,

Uebelmannia pectinifera Buining

som sikkert intet steds kommer blot nær ved at være neutralt for slet ikke at tale om alkalisk.

Jeg tror, at den laveste temperatur i disse områder vil være 12–15 grader, og kun sjældent, i vintermånederne, medens sommertemperaturen kan komme helt op på 35–40 grader. Denne høje temperatur, ikke så meget på grund af atmosfærens temperatur, men på grund af opvedningen af kvartssand og klipper og varmeudstrålingen derfra.

Kaktus gror, hvor der er perfekt dræn, og Uebelmannia er ingen undtagelse. Det er ingen kunst at få en Uebelmannia til at »vise rødder«, det vil sige, at planten viser livstegn i form af små, nålefine rødder, som gror ud fra de »overlevende stumper af naturrødder«. Når planten har overstået »rejse- og eksportimportstrabadserne«, kan man roligt stille den hen i et hjørne i drivhuset, hvor lidt venligt lys og luftfugtighed vil gøre udslaget, og planterne viser rødder. Derfra og fremover begynder vanskelighederne.

Selv om det plantesubstrat, man bruger, er sat sammen efter alle kunstens regler, som »vor bedstefar« brugte det, slår det planten ihjel på et øjeblik, hvis det ikke er rent, det vil sige frit for sygdomsskim, og yder et rimeligt dræn,

så det ikke bliver som en klump ler, når det bliver vandet. Og fremfor alt, surhedsgraden skal og må være i orden. I en uhensigtsmæssig blanding gror rødderne dårligt videre, men forbliver nogle små, brune trævler, som befordrer råd og anden sygdom. Planterne kommer ikke videre og dør, rådner i de fleste tilfælde.

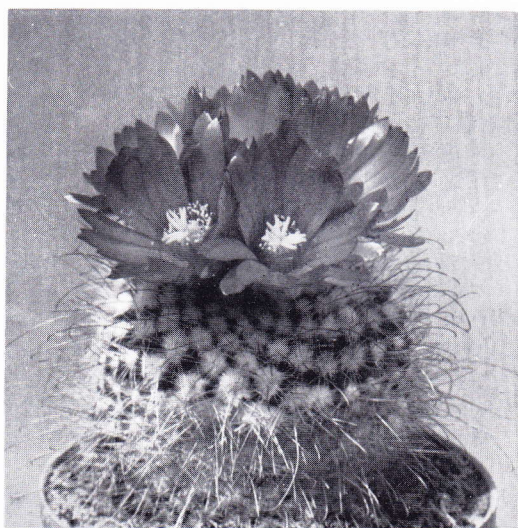
Igen, surhedsgraden er meget vigtig, og når jeg tænker på det danske »kridtvand« i vandposten, kan jeg forestille mig vanskelighederne.

Eddie Waras,
Floricultura Inez,
Caixa Postal No. 145,
Sao Paulo, Brasilien.

Førstebeskrivelse:

Parodia papagayana Brandt, spec. nova

UG-Protoparodia

Plantae viridae, 6 cm altae, 7 cm latae.
Costae 13, in tubercula continua sunt, in modum spirae tortae.

Areolae 2 mm diametro, lana alba et pauca.

Aculei marginales 15, albi et 1,5 cm longi, tenues et circum areolam dispositi, in superiorem partem brevius.

Aculei centrales 5, fuscii et 2 cm longi, tenues, unum aculei deorsum constituti, 3,2 cm longi et hamati

est; omnes aculei centrales saetosi et tenues.

Pericarpellum colore viridi-fusco, 6 mm diametro, lana alba, saeta fusca.

Receptalum 1,5 cm longum, colore viridi-aurantiaco; squamae angustae, rubrae; lana alba et tenuis; saeta nigra et 1 cm longa.

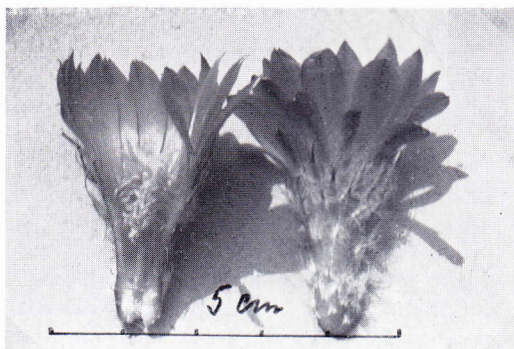
Flores 4 cm diametro, colore flavo-aurantiaco.

Folia exteriora 2 cm longa, colore aurantiaco, in media parte fusco.

Folia interiora 2 cm longa, 6 mm lata, colore flavo-aurantiaco.

Stamina aurea/sanguinea; anthera alba; stilus albus, 1,7 cm longus, stigmata 5 mm longa, alba.

Fructus fuscus, lana alba et saeta fusca, cute subtili. Semen 0,3 mm longum, rotundum. Testa fusca, levis et splendida. Hilum angustum. Strophiola prosilio pauca, micropyle in modum cono simile, in cuspidem

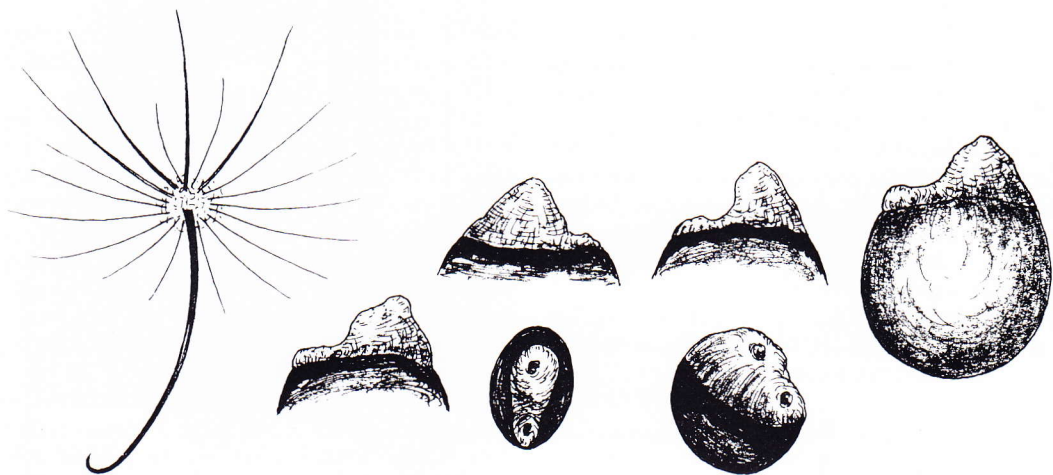
foramen discretum est. Funiculus planus situs, quod restat fasciculi vasis funiculi parvus est. Strophiola colore, quem »crème« vocamus.

Patria: Argentina, Prov. San-Juan, Papagayos, in montibus Sierra de Huerta, 700 m alta, septentrionalis via Cordoba - San Juan.

Holotypi partes et membra vim demonstrantia in herbario Heidelbergensi conservantur.

Holotypus in coll. F. H. Brandt, No. 6/a, im Botanischen Garten der Universität Heidelberg.

Frugten brunlig og blødskalet, ulden hvid, børster brune. Frøet 0.3 mm langt, næsten rundt. Testa brun, glat og skinnende. Hilum smalt. Strophiola med kort fremspring. Mikropylet danner en lille konisk forhøjning, hvor mikropyl-hullet engang imellem er synligt. Funiculus ligger helt fladt og ses kun som lille fordybning. Strophiola crémhvid.

Planten enkeltvis voksende, grøn, 6 cm høj, 7 cm i diameter.

Ribber 13, adskilt i spiralformede vorterækker. Areoler 2 mm i diameter, med kort hvid uld, svag.

Randtorne 15, hvide, 1.5 cm lange, tynde og anbragt rundt omkring areolerne, de korte i den øverste del. - Midtertorne 5, brunlige og indtil 2 cm lange, børsteformet. 1 midtertorn er nedadrettet, indtil 3.2 cm lang, og krog-bøjet, også denne er meget tynd, næsten børsteformet.

Pericarpel grønlig-brun 6 mm i diameter, hvid uld, børsterne brune.

Receptaculum 1.5 cm lang, grønlig-orange, skællene smalle og brune. Ulden hvid og sart. Børsterne sorte, indtil 1 cm lange.

Blomsten 4 cm i diameter, gul-orange.

Ydre blomsterblade 2 cm lange, orange, men brune imod midten.

Indre blomsterblade 2 cm lange, 6 mm brede, gul-orange.

Støvtråde guldgule-orangerøde. Støvpungen hvid, griflen hvid, 1.7 cm lang. Støvfang 5 mm lang, hvid.

Findested: Argentina, Prov. San-Juan, ved Papagayos, i Sierra de Huertahøjene, 700 m. Bopladsen ligger nord for vejen Cordoba - San Juan.

Holotypus in Coll. F. H. Brandt, nr. 6/a, i Botanisk Have tilh. universitetet Heidelberg.

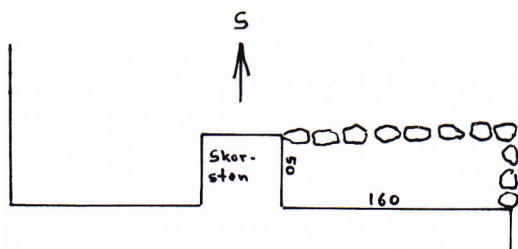
Forfatter: Fred H. Brandt,
Im Samtfelde 57,
D-4790 Paderborn,
Vesttyskland.

Oversat: H. Keil.

Langs en sydmur

Jeg har i de senere år interesseret mig for kuldetålende kaktus. Mine planter er anbragt på tre forskellige måder: 1) på friland uden beskyttelse mod vintervæden, 2) på friland med et plastictag over fra ca. medio oktober til medio april og endelig 3) i et koldt drivhus. De to første steder har jeg opbygget bedene efter hr. G. Sydows model (se »Kaktus«, juli 74), og i drivhuset står planterne i enkeltpotter eller i sammenplantninger.

Det er planterne i det beskyttede bed, jeg her vil fortælle om, da jeg synes, at denne kulturform har givet gode resultater.

Tegning af bedets opbygning.

Bedet er formet, som tegningen viser og måler 160 x 50 cm. Det er kranset med store sten, på hvilke plastictaget hviler, når det er på. Der skal absolut kunne komme frisk luft ind til planterne om vinteren, ellers kan den »spændte« luft let medføre, at planterne rådner.

Her i Nordjylland blæser det jo tit, og bedet ligger temmelig udsat, men det synes ikke at genere planterne.

Følgende planter dyrkes her:

Opuntia mojavensis. En ret kraftigt voksende opuntia, som jeg havde med hjem fra bjergene i Sydkalifornien efter et besøg der for fire år siden. Den skrumper ikke sammen om vinteren, og derfor har jeg også prøvet den i det ubeskyttede bed, hvor man jo kan se den om vinteren, men det gik ikke! I det kolde drivhus

har den derimod klaret sig fint, så jeg overvejer at flytte den i potte, da den efterhånden fylder for meget.

Opuntia microdasys. Også den medbragte jeg fra USA, men det er en kulturplante, som jeg fik forærende. Til min store overraskelse har den overlevet tre vintre totalt uskadt! Den er efterhånden vokset godt til, men har endnu ikke blomstret. Den trives ikke i koldt drivhus. *Opuntia erectoclada*. Den er fra Argentina og har store, ovale led, som er beklædt med lange, hvide hår. Har stået her gennem to vintre og har ikke blomstret.

Cylindropuntia imbricata. Denne smukt forgrenede søjleopuntia har stået her tre vintre. Den vokser faktisk efter samme princip som et grantræ og skulle være meget hårdfør. Den er ca. 40 cm høj og har ikke blomstret.

Austrocylindropuntia vestita. Hjemsted Andesbjergene. Den vokser søjleformet og grener sig både fra basis og længere oppe. De højeste søjler er nu ca. 30 cm. Den har heller ikke blomstret endnu, men den er jo i sig selv meget dekorativ med sine tætte, hvide hår. Den har stået her to vintre.

Echinocereus triglochidiatus. Det drejer sig om var. paucispinus, og her står to planter. Den ene har stået her én vinter, den anden er nyplantet. Ingen af dem har blomstret. Både stamformen og dens varianter skulle være hårdføre, forudsat de kommer fra kolde områder.

Neobessaya similis. Lille kuglekaktus med vorter og hvide torne. Den har stået her siden i fjor, og her i foråret blomstrede den smukt med 5 brunlige blomster, som i skrivende stund er blevet efterfulgt af røde frugter.

Chamaecereus silvestrii. Den behøver næppe nærmere præsentation. Trives fortræffeligt og har blomstret flittigt. I år i næsten to måneder! Trives også udmærket i koldt drivhus.

Tricocereus chilensis. Ifølge Max Schleipfer tåler den let frost, så jeg købte én sidste år,

Bedet på en varm forsommerdag. *Rebutia*, *Chamaecereus* og *Neobessaya* i blomst.

som har klaret vinteren fint. Den er kun 6 cm høj.

Rebutia sp. Hvilken *rebutia*, det er, ved jeg ikke, men en succes har den været. Jeg købte den engang i et supermarked, og den stod i sin tid i en sammenplantning i vindueskarmen. Sidst på efteråret rådne rødderne, men i stedet for at kassere den, satte jeg den ud i det beskyttede bed. Allerede næste forår blomstrede den smukt, og det har den gjort siden! Den har stået her i bedet igennem tre vintre. Hovedfloret er i begyndelsen af juni, men den blomstrer spredt resten af sommeren.

Agave filifera. Den eneste ikke-kaktus. Har stået her to vintre, og den hører efter min mening til de smukkeste agaver med sine hvide tråde. Den er ca. 20 cm i diameter.

Hvad er så grunden til, at planterne har overlevet så længe? Ja, jeg tror, der er flere grunde. F.eks. den gode luftcirkulation om vinteren,

som er svær at opnå i et drivhus uden at det bliver til træk. Det kan vel heller ikke udelukkes, at der trods vor tids højsolerede huse kan slippe lidt varme ud gennem væggen.

Hvor koldt, der har været, ved jeg ikke, da jeg ikke har målt temperaturer. Det agter jeg at gøre i den kommende vinter.

Jeg er godt klar over, at en streng vinter kan dræbe de fleste, måske alle planter, men indtil nu er det jo gået godt, og man kan i hvert fald opfatte mit »eksperimentbed« som en bekræftelse på kaktus'ernes enorme tilpasnings-evne.

Vagn Thomsen,
Sneppevej 12,
9270 Klarup.

Nye plantenavne

Førstegangsbeskrivelser i andre tidsskrifter

Discocactus albispinus Buining & Brederoo:

Planten er mere eller mindre kugleformet, 10–11 cm i diameter, 5–7 cm høj, grøn til lysegrøn, sjældent eller aldrig med sideskud.

Cephalium 2–3 cm i diameter og ca. 1 cm højt med gullighvid uld. Dets margin er omgivet af en ring af 2,5–3 cm lange, cremefarvede børster med noget mørkere spids.

Ribberne, 12–13 ialt, er spiralt arrangeret og består af 2 cm brede og 1 cm høje vorter. Tornene er meget kraftige, gråligt hvide til hvide med en brun spids. Der er 9–11 randtørne, af hvilke en del kan opnå en længde af 6–7 cm. Midtertørnene 1–2 også ca. 7 cm lange.

Blomsten er slankt tragtformet, 45 mm lang og 42 mm bred og hvid.

Hjemsted: Serra do Francisco, Bahai, Brasilien i 500 meters højde i bare og stenede områder.

Først beskrevet i *Cactus and Succulent Journal*, USA, Vol. XLVI 1974.

Mammillaria oteroi Glass & Forster:

Planten sætter villigt sideskud og danner med tiden klynger af skud, som i fuldt udviklet tilstand kan blive 30–40 mm i diameter og 20–30 mm høje.

Vorterne er slanke, 8–9 mm lange, ca. 4 mm i diameter, nærmest mat lysegrønne, arrangeret i 8 og 13 spiraler.

Axiller med en tot uld og få hårfine børster.

Randtørne 12–14, 6–8 mm lange snehvide med brune spidser. 1 midtertorn, rød-brun og stærkt krogbøjet. I kultur kan midtertørnen ofte mangle. Blomsterne er 15–16 mm lange og 7–8 mm brede, hvide med snævset røde stribes.

Hjemsted: Oaxaca, Mexico.

Først beskrevet i *Cactus & Succulent Journal*, USA, Vol. XLVII, 1975.

MEDLEMMERNES HJØRNE

Hvem vil korrespondere med østtysk kaktusven?

En kaktusven i DDR har sendt os et brev, hvori han søger brevveksling med en her i Danmark, der kunne tænke sig at korrespondere med ham. Sproget er tysk. – Han skriver bl. a.:

Jeg er 44 år, lærer i kemi, min kone Karin er 34 år og vi har en dejlig søn. Vor hobby er kaktus, stauder og alpine planter. Vi har en have på ca. 1000 m², et drivhus på ca. 40 m², og vi har specialiseret os i Ferocactus og Melocactus. – Min kone er den egentlige ekspert. I de senere år har hun holdt 26 foredrag om kaktus fra Mexico, sydvestlige USA og fra Guatemala. Om Danmark ved vi kun lidet: Intensivt landbrug, en usædvanlig beskatningsmåde samt endelig – Megen Sex og P. . . .

Vi vil begge meget gerne brevveksle med en kaktusven, evt. bytte tidsskrifter m. m. og på den måde skabe lidt glæde til begge sider. – Vi samler også på smukke frimærker, dias og andet. – Vi hører meget gerne fra en, som vil fortælle os lidt om sin hobby samt lidt om Danmark. Vi forstår, vi kun aner lidet herom.

*Fred Herzberg,
1291 Eiche bei Berlin,
Mühlenstrasse 9,
Østtyskland. DDR.*

Oxalsyre er giftig

I Kaktus nr. 3, juli 1976, skriver Jørgen Ulse Jørgensen et stykke i Medlemmernes hjørne om hårdhedsbestemmelse og afkalkning af vand ved hjælp af oxalsyre. Når kalken er fældet ud som Calciumoxalat er vandet meget surt, pH er 3–4.

Så vidt så godt, men er pH ca. 3–4 ikke lovligt surt for sukkulenter? Jeg har altid forstået, at det gunstigste pH for disse planter er ca. pH = 6.5. Hvilke ioner kan man f. eks. tilsætte for at hæve pH i det afkalkede vand? Det bør vel være organiske forbindelser, da de fleste uorganiske ioner formentlig ved længere tids brug vil ophobes i jorden og forgive planterne.

Det bør da også tilføjes, at oxalsyre er ret så giftigt, og hvis man spiser det eller drikker vand, hvori det er opløst, risikerer man at erhverve nyreskader, hvis omfang står i forhold til størrelsen af dosis. Så hold det udenfor rækkevidde af børn og husdyr, og lad selv være med at smage.

Med hensyn til behandling af froplanter har mit problem altid været at holde dem kalkfri. Selv når jeg har vandet udelukkende med redestilleret vand evt. tilsat kaktusgødning, har der dannet sig kalklag. I år har jeg kun brugt kogt, koldt vand, og desuden ca. en gang om ugen kold te, og oh, under, der har siden ingen kalkaflejringer været. Planterne vokser faktisk også bedre end de plejer. Jeg ved ikke, om det er et vandingsmiddel, eksperterne vil anbefale, men det ser indtil nu ud, som det har en god virkning.

*Hanna E. Hansen,
Limfjordsvej 1,
2720 Vanløse.*

Jule- og påskekaktus på sommerferie

Vi har haft 20–25 stk. jule- og påskekaktus på sommerferie under en stor, gammel rosenbusk i haven. De var i plasticpotter dimension 8B og 9B, og sat oven i glas, som vi havde købt polske rødbeder i. Ingen snegle har taget besværet med at kravle op ad glassenes sider, så vi har været helt fri for snegleangreb. Naturligvis har vi passet på, at glassene ikke løb fulde af regnvand. Det er den eneste pasning, disse planter har fået.

Et lige så godt resultat nåede vi ved at anbringe sådanne planter i et »stativ« frembragt ved at lime to plasticpotters bund sammen med »Danalim«, f. eks. 8B sammen med 10B. Så kommer 10B til at danne stativets fod, medens der i 8B indsættes en julekaktus, som gror i en 8B eller 9B. Ved at anvende en 10B eller en endnu større plasticpote til fod får stativet en så stor bundflade, at det ikke tipper over, selv om planten vokser sig stor. Ved at benytte et sådant stativ til Epiphyllum med hængende

vækst og krav til fugtighed, får man frihed til at pladre rigeligt med vand i ved vanding. Det overflødige løber straks gennem foden ned i underskålen, uden at der bliver risiko for, at planten kommer til at »soppe« i vand.

Jeg håber, at jeg har forklaret sammenligningen rigtigt. Potterne limes sammen bund mod bund, således at de kommer til at ligne et gammeldags »djevlespil«, men der skal naturligvis holdes fri passage for vandet.

K. Oldenburg,
Østergade 18,
3250 Gilleleje.

Aquasafe tilsat vandingsvand

Til spørgsmålet om tilsætning af Aquasafe til vandingsvand til kaktus, kan jeg oplyse, at Aquasafe er et plastisk produkt, der benyttes af akvarister til at tilføre vandet, når de har fået nye fisk hjem. Der danner sig da en beskyttende film over hele fiskens krop og denne film erstatter det naturlige beskyttende slimlag, alle fisk har, men som nemt ødelægges under transport og ved fangst af dyrene.

Det kan ikke anbefales at komme Aquasafe i vandingsvand, jeg har ikke prøvet, men det er nærliggende at tro, at der vil danne sig en lignende hinde på planternes fine rodhår og om ikke helt at udelukke vandoptagelsen, dog kunne hæmme denne.

Otto Forum Sørensen

Kassetter til bladet og klorofylløse planter

Jeg sidder, mens dette brev skrives, med alle de nye numre af »Kaktus« bredt ud foran mig, og sådan 11 blade fylder temmelig meget, når der ikke er noget til at holde dem sammen. Mit forslag er nu, at NKS en gang ved lejlighed vil overveje at fremstille en tidsskriftkassette, f. eks. i et eller andet kraftigt materiale, og således at kassetens udseende vil kunne konkurrere med de triste ditto, som man kan købe hos boghandleren.

Desuden har jeg et spørgsmål, som jeg er temmelig nysgerrig efter at få opklaret, og jeg håber, at det vil resultere i svar.

Jeg vil gerne vide, hvor ofte man som kaktusdyrker kan støde på klorofylløse planter. Alle

må vel kende den røde *Gymnocalycium*, som snart sagt alle blomsterhandlere prøver at pådutte folk, og det som om det var den eneste slags kaktus, der fandtes. Men der må vel findes andre slags. F. eks. kan jeg nævne, at jeg selv er i besiddelse af en rød form af *Echinofossulocactus coptonogonus*. Den er ca. 2 år gammel og har mærkeligt nok 2 hoveder, og den fremkom mellem en flok normale frøplanter. Selvfølgelig er den podet. Imellem det frø, som blev udbudt af NKS i dette forår, var der noget af søjlekaktussen *Cereus xanthocarpus* v. *monstrosus*. Af min lille portion fremspirede der mellem 9 normale en plante, som så ud til at blive hvid. Jeg havde ingen mulighed for at pode den, så den gik naturligvis til. Måske har andre medlemmer fået lignende planter og på passende vis reddet dem. Det kunne være interessant at få at vide.

Ole Nielsen,
Mollegårdsvej 4,
Sigerslev,
4660 Store Heddinge.

Bemærkninger til Maihuenia

Som supplement til de af Sydow nævnte arter har jeg ved gennemgang af Ritters samlenumre 1-1424 fundet yderligere 5. M. sp. FR 233 (= poeppigii), M. sp. FR 414 (= albolanata, ubeskrevet). M. sp. 414a (= albolanata v. viridilispina, ubeskrevet), M. sp. Patagonia FR 415 (= ?) og M. sp. FR 416 (= ?).

Peter Brandt Pedersen

Samlenumre - hvad og hvorfor!

Ved gennemlæsning af plante- og frøliter støder man tit på planter uden »efternavn«. For eksempel *Sulcorebutia* sp. FR 774. Nogen vil sikkert undre sig over, hvad det nu skal betyde. Det betyder simpelthen, at Friedrich Ritter (= FR) har fundet en plante under en indsamlingstur og så foreløbigt blot har forsynet den med et nummer. Planten viser sig imidlertid at være *Sulcorebutia candidae*. Endnu mere interessant bliver det, hvis man anskaffer sig *Sulcorebutia* sp. WR 245 og *Sulcorebutia* sp. L 963. Tro det eller ej, de er alle tre ens, nemlig *S. candidae*!

Nu behøver frøet jo ikke være indsamlet samme sted, så omend planterne botanisk set er ens, så kunne det jo være, at der var tale om

geografiske variationer. Og det var ikke aller-
værst!

De kendteste samlere med forkortelse i paran-
tes.

Friedrich Ritter (FR).

Walter Rausch (WR eller R).

Horst – Uebelmann (HU)

Karel Knize (KZ nu heldigvis gået over
til KK).

Alfred Lau (ingenting eller L).

Wolfgang Krahn (Kr).

Roberto Vasques (V).

Peter Brandt Pedersen

KØB - SALG - BYTTE

– En eller to *Agave americana*, gerne i størrelse
med 30–50 cm lange blade, købes. Ligeledes
søges pristilbud på Samlerens store Kaktusbog.
*Odd Lauritsen, Østre Totenvej 16B, 2800 Gjø-
vik, Norge.*

– Er der noen som vil hjelpe meg igang med
en kaktussamling? Jeg ville være takknemlig
for å få/kjøpe stiklinger av lett dyrkede, blom-
stervillige kaktus. *Arne Røste, 2636 Øyer,
Norge.*

– Et stort eksemplar af *Euphorbia trigona* ca.
1,5 m ønskes byttet med mindre planter. *Erik
Møller, Halvdansvej 10, 3080 Tikøb, tlf. (03)
24 83 01.*

BØGER OG TIDSSKRIFTER

Sulcorebutia

Die Gattung *Sulcorebutia*, af Karl-Heinz
Brinkmann

(Særudgave af *Kakteen und andere
Sukkulenten*) Pris DM 9.80.

Forfatteren til denne lille bog kalder sig kaktus-
amatør og ikke fagbotaniker. Måske er det
grunden eller rettere en af grundene til, at
værket er så vellykket. Med jævne og forstå-
elige ord præsenterer han læseren for stoffet,
således at han både får en videnskabelig be-
skrivelse og, hvad der jo er nok så vigtigt for
os samlere, en praktisk oversigt over alt, hvad
der er værd at vide, når man ønsker at dyrke
sine »rynkede rebutier« så vellykket som mu-
ligt.

Bogen er meget fornuftigt delt op i to afsnit.
I det første bringes en systematisk oversigt over
slægtens placering plus kulturvejledning. Derpå
fra side 24–62 en gennemgang af samtlige arter,
hvoraf en hel del til og med er vist i sort/hvide
billeder. Endelig afrundes bogen med bl. a.
samlenumre, hvad der også for samlere uden
større lyst til systematiske overvejelser er væ-
sentlig. Dette kan belyses med et eksempel.
Lad os antage at man er i besiddelse af en
plante under navnet *Sulcorebutia lepida*. Så får
man tilbuddet en plante som *Sulcorebutia sp. Kr
213* – lad være med at købe den, det er nemlig
den ovennævnte *S. lepida*.

Men endnu engang: En ganske fortrinlig bog
til en overraskende lav pris, som enhver med
et nogenlunde hæderligt kendskab til tysk og
med interesse for *Sulcorebutia*er vil få glæde af.

Forlag: Flora – Buchhandel M. Steinhart
Postfach 1110, 7820 Titisee – Neustadt,
Vesttyskland.

Peter Brandt Pedersen

Bog for den avancerede væksthusejer

Sv. Aa. Christensen: Væksthuset.

160 sider med 119 ill. + to farvebilag.

Kr. 59,50. Clausen Bøger.

En stor del af vore medlemmer har efterhånden
anskaffet sig drivhus eller står foran en sådan
anskaffelse. For mange gælder det, at deres
viden om væksthuse og deres udnyttelse er mi-
nimal. Derfor må det bydes velkommen, når
et forlag påtager sig opgaven at sprede mere
viden på området.

Dette sker gennem en nyudkommen Clausen-
bog VÆKSTHUSET af væksthuseksperten,
cand.hort. Sv. Aa. Christensen. Den er først
og fremmest henvendt til den lidt viderekomne
drivhusejer og orienterer virkelig tilbunds-
gående om de rette kulturbetingelser. F. eks. for-
tælles om sol, lys og varme, ventilation, van-
ding, luftfugtighed, belysning m. m.

VÆKSTHUSET er en yderst inspirerende bog
for alle væksthusejere, der er kommet over
begyndervanskelighederne. For den helt ny-
bagte væksthushavner må det stærkt anbefales
først at læse lektor Aage Andersens lille ind-
føring i emnet »Drivhus i haven« udsendt af
samme forlag.

Red.

GUNSTIGT TILBUD

3 forsk. store Matucana	40,- kr.
5 forsk. større Haageocereus	50,- kr.
5 forsk. store Mammillaria	50,- kr.
5 forsk. Echinofossulocact.	30,- kr.
Sortiment 5 forsk. større planter	30,- kr.
1 Mam. ortiz-rubiona, gruppe	25,- kr.
3 forsk. Echinocereus	25,- kr.

Send beløbet,
hvorefter planterne straks tilsendes.

HANS KEIL

D-2381 Neuberend / Sydslesvig

KARL HEINZ UHLIG

Kaktus - import - eksport

Frø og kulturplanter

Lilienstr. 5 - D-7053 Rommelshausen

Mamillaria krähenbühl	DM 6,00 - 8,00
Mamillaria saboe Ø	6,00 - 7,00
Neochilenia wagingeliana Ø	6,00 - 7,00
Pelecypophora pseudopectinata	8,50
Stormbocactus disciformis Ø	7,00
Euphorbia gatbergensis	8,00 - 12,00
Euphorbia stellaespina	9,00 - 14,00
Caralluma keithii	3,00 - 4,00

Kaktus, sukkulenter og palmer

fra privat samling sælges billigt grundet pladsmangel. Over 2000 forskellige arter haves. Enkelte meget store søjlekaktus, palmer og bananplanter er også til salg.

Plantesamlingen kan beses efter telefonisk aftale på hverdage efter kl. 18.

LARS FRANK

Hasselvang 1, 2660 Brøndby Strand
Tlf. (02) 73 67 79

HAR DE PRØVET

AT DYRKE ORCHIDEER?

Er De interesseret?

Få et gratis prøvenr. af vort
medlemsblad »Orchideen«,
der kommer 10 gange årligt.

Kontingent kr. 100.

DANSK ORCHIDE KLUB

Solsikkevej 7,
4600 Køge.

Sukkulenter til friland

Specialkatalog over
Sempervivum, Joviborba

og nærtstående slægter
- samt over Iris

Gerne postordre

MAILANDS STAUDER

Simmelbrovej 36, 7200 Grindsted

ALT I PLANTER

- frilands og indendørs

TOSTHOLM PLANTESKOLE

Gl. Landevej 54 - Albertslund
Tlf. (02) 64 31 53

**Stort udvalg i kaktus og andre
sukkulenter**

(kvalitet - kvantitet - service)

Plantelister udsendes ikke

Besøg ...

DANMARKS AKVARIUM

- ÅBEN HVER DAG KL. 10.00 -
TLF. HE 3283

Verdensnaturfonden bevarer truede naturværdier overalt på jorden. Indbetal 30 kr., så støtter De arbejdet og modtager bladet »Panda-Nyt«.

Verdensnaturfonden

World Wildlife Fund Denmark

Kavalergården 1
2920 Charlottenlund
Giro 2001

– næste gang De kommer til

KØBENHAVN

bør De i egen interesse besøge

Thorvald Petersen's Handelsgartneri

Jagtvej 74

her finder De det største udvalg i

KAKTUS og SUKKULENTER i alle størrelser

Kaktusgødningen SUKUROL føres

KAKTUS

Stort udvalg
– også store og importplanter
Vildplanter fra Brasilien og
Mexico er ankommet

Bent Jørgensen

Vejlegårdsvej 99 – Vallensbæk
2620 Albertslund – Tlf. (02) 64 50 95

Plantelister udsendes ikke

Allerede før De når Hamborg, kan De finde
vort kaktusgartneri »Klein Mexiko«. Vor
LILLE virksomhed har altid et STORT sorti-
ment af interessante planter til Dem!

De er velkommen til et besøg til enhver
tid, undtagen mandag. Grupper helst forud-
anmeldelse. – Ingen forsendelser.

OTTO POUL HELLWAG

KAKTUS GARTNERI

D. 2067 Reinfeld/Holsten

Steinfelder Heckkaten

(vejen Reinfeld – Bad Segeberg)

Ing H. van Donkelaar

Werkendam / Holland

Betydeligt udvidet sortiment i
sukkulenter, kaktus samt andre sjældne
planter.

Min nye plante- og frøliste sendes
mod forudbetaling af 2.50 h fl
(internat. postanvisning)

– Alle henvendelser kan ske på dansk –

Al salgs

**tilbehør
til kaktusdyrkning**

Skriv hvad De mangler
og få tilbud!

MANFRED ECKE

Friedhofallee 61 a
D-24 Lübeck

Følgende årgange af »KAKTUS« kan købes ved henvendelse til Frans Laursen, Midt-
jyllands Landbo- og Husholdningsskole, 7200 Grindsted:

Årgang 1 (1 hæfte) 5 kr. – årg. 2 (nr. 4) 5 kr. – årg. 4 (nr. 3) 5 kr. – årg. 5, 6 og 7 (4
nr.) 20 kr. pr. årg. – årg. 8 (2 nr.) 10 kr. – årg. 1974 og 1975 (4 nr. pr. årg.) 30 kr.
pr. årgang.